

1/2

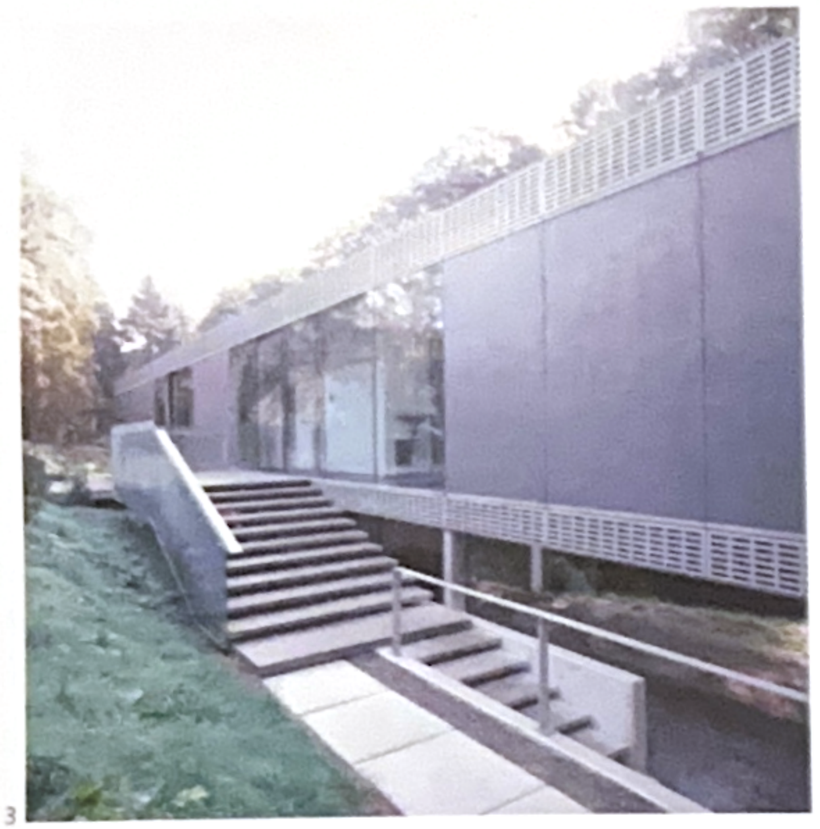
Prinsheerlijk

Waar ooit een schilderachtig jagershuisje stond, bevindt zich nu een bouwwerk op palen. De vreemde eend in de bijt trekt dagelijks de aandacht van joggers, wandelaars, fietsers en rolschaatsers die van de natuur genieten in Oranjewoud, het bosrijke gebied met landhuizen waar de Friese tak van de Nassaus in de 17e eeuw het barokke lustslot Oranjestein bouwde.

Architect: Borren Staalenhoef architecten – www.borrenstaalenhoef.com
Tekst en fotografie: Jan Dirkx

1. Van links naar rechts: opdrachtgevers Gerard en Patricia en architect André Staalenhoef.

2. De overkragende hoeken geven het glazen volume een zwevend effect.

3

Oranjewoud ligt midden in de prachtige bossen nabij Heerenveen en vormde bijna twee eeuwen de pleisterplaats van de Nassaus en de Friese adel. De belangrijkste herkenningspunten zijn drie statige landhuizen in typische buitenplaatsstijl die nog altijd getuigen van de grandeur van weleer: Oranjewoud, Oranjestein, Klein Jachtlust. Tijdens de bouw van deze landhuizen werd de omgeving telkens opnieuw ingericht in de gangbare stijl van die periode. Hierdoor ontstond een sterke samenhang tussen bouwwerk en landschap.

Een vergelijkbare coherentie streefden architecten Jacob Borren en André Staalenhoef na toen hen werd gevraagd een woning in hedendaagse stijl te ontwerpen in deze omgeving. De opdrachtgevers beschikten over een relatief smalle, diepe boskavel tegenover het landgoed Oranjewoud: een exceptionele ligging. De architecten gingen voor een totaalplan, gebaseerd op het perceel en de omgeving. Hun ontwerp omvat een woning met een bouwlaag zonder bijgebouwen of afscheidingen, geplaatst op palen en zo'n anderhalve meter boven het landschap verheven. Daardoor genieten de bewoners een optimaal uitzicht op de bosvijvers aan de overzijde van de weg. Meteen werd komaf gemaakt met de traditionele tweedeling in formele, publieke voorzijde en informele, private achterzijde.

4

5

Hoog aanzien

De draagconstructie bestaat uit een skelet in thermisch verzinkt staal dat met 9 kolommen is verankerd aan een betonnen keerwand. De hoge ligger in de zuidgevel wordt door slechts 4 kolommen gedragen en heeft forse oversteken op de vrij zwevende hoeken. De gevels zijn opgebouwd uit elkaar ritmisch opvolgende panelen in afwisselend transparant en geëmailleerd glas, doorbroken door de voordeur, de ventilatieluiken en de toegangen naar de terrassen. De woning beschikt over een overdekt binnenterras en over een buitenterras dat in het terrein is ingegraven.

Om de woning te doen versmelten met het bos is de tuin verder niet aangelegd. Er werden alleen enkele rododendronstruiken toegevoegd. Een smal toegangspad loopt langs het lichtjes verbrede voorste gedeelte en mondt, onttrokken aan het oog van voorbijgangers, uit op een betonnen trap die twee richtingen uitgaat: omhoog naar de voordeur, omlaag naar de carport. Om een ruimtelijk effect te bekomen, kreeg de betonnen trap buitenmatige proporties aangemeten.

Verontreiniging wordt vijver

Auto's verdwijnen in de carport onder de woning, naast de nieuw uitgegraven bosvijver die een open plek in het bos vormt en afstand schept tot het naastgelegen bospad. Naast de carport vormen een kleine technische ruimte en een berging voor fietsen de enige functionele invulling van het souterrain.

De vijver kwam er mede door de omstandigheden. Vroeger stond hier het jagershuis van het landgoed, dat later werd omgevormd tot hotel. Die functiewijziging bleek meteen de bron van de bodemverontreiniging die werd vastgesteld. Milieuzorg was vroeger immers geen prioriteit: het keukenafval werd steevast ter plaatse verbrand en gedumpt. Ter sanering moest een laag van anderhalve meter aarde worden uitgegraven.

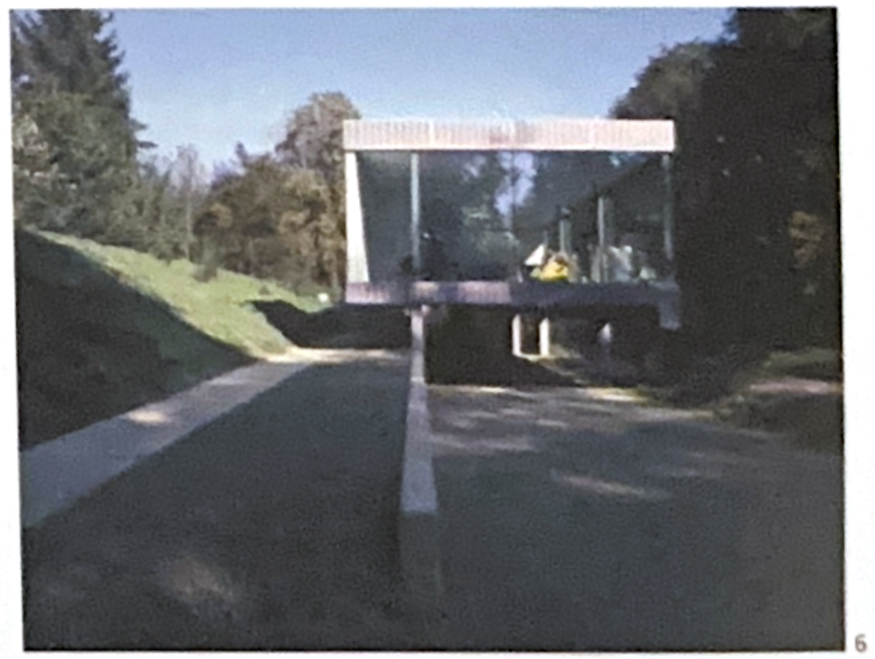
De put die hierdoor ontstond werd gevuld met regenwater en vormt vandaag de vijver. De uitgegraven grond is aan de andere zijde van de woning gebruikt om een glooiende vijverrand te maken die onder de woning doorloopt.

3. Onttrokken aan het oog van voorbijgangers mondt het toegangspad uit op een betonnen trap die twee richtingen uitgaat: omhoog naar de voordeur, omlaag naar de carport. Om een ruimtelijk effect te bekomen, kreeg de betonnen trap buitenmatige proporties aangemeten. De voordeur in glas en staal weegt maar liefst 450 kilo.

4. De achtergevel. Onder de woning zijn naast de carport nog een technische ruimte en een berging.

5. De zijgevel is ingevuld met transparante en geëmailleerde (Delogcolor) glaspanelen, aangevuld met een bekleding in geperforeerd rvs. De uitgegraven grond van de vijver werd gebruikt voor een glooiende rand die onder de woning doorloopt.

6. De voorgevel. Hoogrendementsbeglazing (Pilkington) in combinatie met vloer- en luchtverwarming garandeert wooncomfort. De woning bestaat uit een skelet van thermisch verzinkt staal, met negen palen verankerd aan een betonnen keermuur. Aan de rechterzijde steunt ze op slechts vier kolommen.

6

7

Appartement in het bos

De interne organisatie is een verhaal apart. Vroeger hadden de architecten al een appartement getekend voor de opdrachtgevers, dat gerealiseerd zou worden in de binnenstad van *Ljouwert* zoals Leeuwarden in het Fries heet. Maar omdat de locatie hen niet beviel, hadden de bouwheren het project afgeblazen. Toen Jacob Borren en André Staalenhoef de vraag kregen een nieuw ontwerp te maken voor deze niet gelegen bouwgrond, diepten ze voor de binnenorganisatie hun oorspronkelijke idee van een appartement weer op.

Intern bestaat de woning uit een grote, open ruimte van 180 m², vrij in te delen op maat van het panorama. Het uitzicht is langs beide zijden vrij en de drie meter hoge plafonds garanderen een optimale ruimtelijke beleving. Vloer- en luchtverwarming zorgen voor een uitstekend wooncomfort. Een domoticasysteem maakt ook bij afwezigheid communicatie met bezoekers mogelijk. Een vloer in gegoten kunststof met het uitzicht van beton zorgt voor een neutrale basis. Als de bewoners even van de buitenwereld weg willen, kan dat dankzij de drie meter hoge gordijnen in hagelwitte ripstop, een soort nylon waarvan kites worden gemaakt. Deze stof is erg licht, zodat de rails op een aantal plekken extra lang konden worden gemaakt. Hier is de kwaliteit van een luxe stadsappartement gecombineerd met de ligging in een donker bos.

7. Zithoek, eethoek en keuken vormen een geheel. Stoelen van Verner Panton (Vitra) rond een stalen tafel van eigen ontwerp, een 'Wink' fauteuil van Kita (Cassina), verlichting overwegend van Vitra. Kookeiland met kraan van Gessi en gaskookplaat van Gaggenau. Tegen de wand kunst van Anton Heyboer en Herman Brood.

8. Het kantoor ligt net naast de keuken.

9. De zithoek vooraan. Een kunststof gietvloer in betonlook fungeert als neutrale basis voor de multifunctionele zitbank 'Flap' van Francesco Binfare (Edra), aangevuld met een tafeltje van Eileen Gray.

10. De logeerkamer met felle lakkleuren en dito bedtextiel.

Kleurrijke bouwmanager

Opdrachtgeefster Patricia nam zelf de coördinatie van de bouwwerken op zich. Logisch, want zij werkt als bouwmanager. Tevens nam zij de interieurinrichting voor haar rekening. Daarbij jongleerde ze in haar keuze van gelakte oppervlakken, verlichting, woontextiel en keukenattributen naar hartenlust met kleur.

De interne organisatie is geënt op het uitzicht. Helemaal achteraan vinden we de slaapkamer, begiftigd met een panorama van 270° dankzij de glazen achter- en zijgevels, ingevuld met hoge verticale ramen met het oog op wat extra ventilatie. Een losstaande wand schermt achter het bed een dressing af. Meer naar voor ligt de badkamer, half open maar afsluitbaar met een glazen schuifdeur. De uitrusting is compleet: wastafels, een vrijstaand bad, douche en sauna. De muren zijn bekleed met glas als consequente voortzetting van het materiaalgebruik.

Naast de badkamer stoten we op een openlucht rookkamer, van buiten afgeschermd door een balustrade en desgewenst een gordijn en bereikbaar via een glazen deur. Verder naar voor is er een logeerkamer en naast de voordeur Patricia's kantoor.

Vooraan bevindt zich tenslotte de leefruimte met keuken, eethoek en zithoek. Twee glazen wanden in de zithoek zorgen voor een indrukwekkend uitzicht over het park en een vijver, omringd door oude beuken waartussen dankzij het lichtspel in het lover af en toe de geest van een eeuwen overleden Nassau lijkt rond te waren. ◘

8

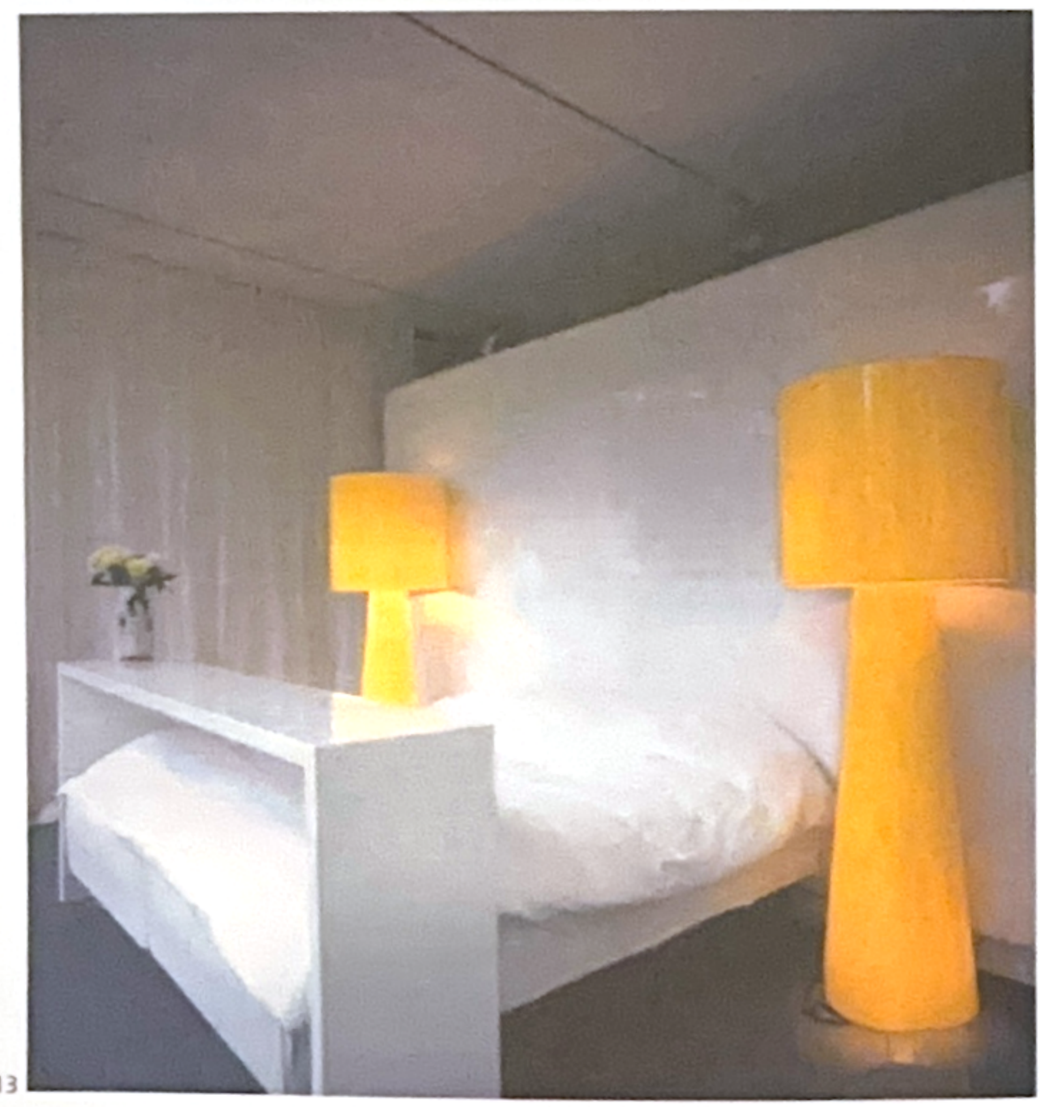

9/10

11/12

13

11. De badkameruitrusting is van Alessi: lavabo's en vrijstaand bad (Laufen) met kraanwerk van Oras. De halfhoge wand is bekleed met glas.

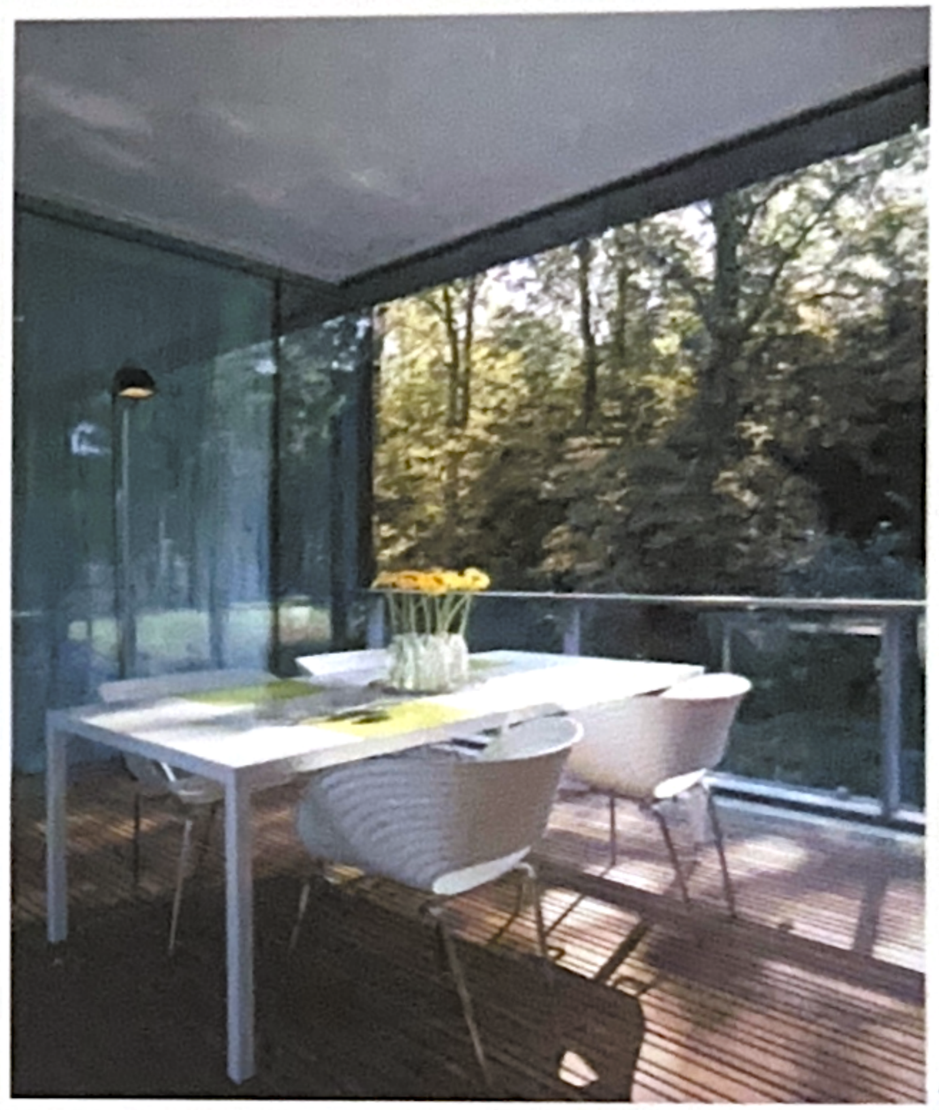
12. De badkamer met sauna, douche en daartussen 'Bibop' kastjes van Desalto. Een glazen schuifdeur zorgt eventueel voor afscherming.

13. De slaapkamer is overwegend in het wit, aangevuld met felgele XXL nachtlampen die op maat zijn gemaakt met een knipoogje naar een ontwerp van Marcel Wanders. Op de bank kan eventueel een tv staan.
De losstaande wand achter het bed schermt de dressing af.

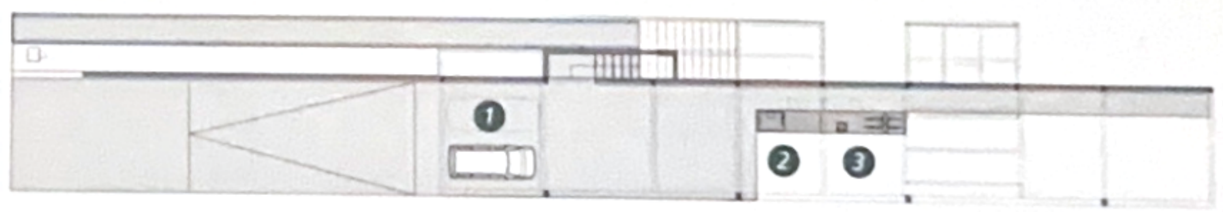
14. Het grote buitenterras aan de zonzijde heeft een bevloering van massaranduba en is ingericht met 'Bubbleclub' fauteuils van Philippe Starck (Kartell).

15. Halfweg het volume bevindt zich een intern terras, alleen afgeschermd met een balustrade en indien gewenst met een gordijn. Het grenst aan de waterkant en is bedoeld als rokersruimte. De bevloering is in massaranduba. 'Tom Vac' stoelen van Ron Arad (Vitra).

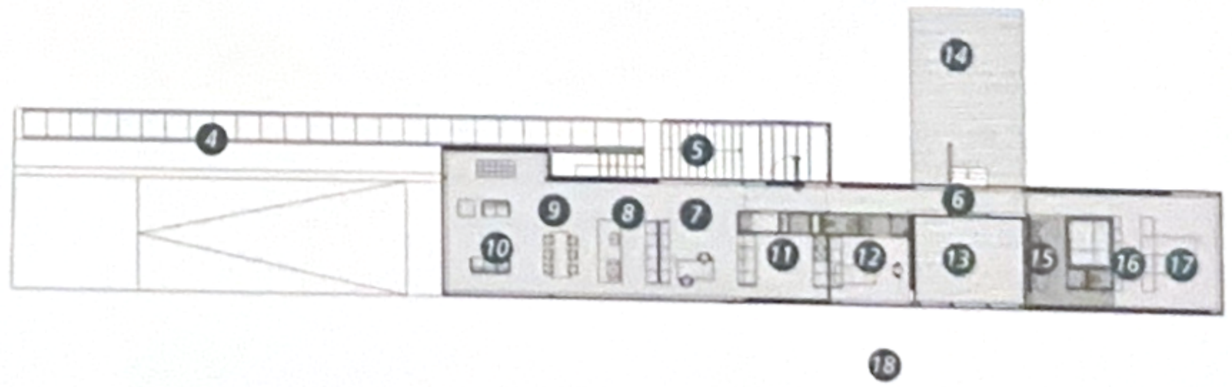

14/15

Souterrain
1. carport
2. technische ruimte
3. berging

Woonniveau
4. toegangsweg
5. trap
6. inkomhal
7. kantoor
8. keuken
9. eethoek
10. zithoek
11. berging
12. logeerkamer
13. binnenterras
14. buitenterras
15. badkamer
16. dressing
17. slaapkamer
18. vijver